

Komárom és Vidéke

politikai hetilap.

KOMÁROM VÁRMEGYE KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

Előfizetési ára:
 egész évre 140 korona.
 fel évre 70 . . .
 negyed évre 36 . . .
 Egyes szám ára 3 korona.

Felölős szerkesztő:

Pathó Gyula

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal.

Hirdetések ára díjszabás szerint.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Komárom, Iskola-utca 13. szám.

Beöthy Zsolt.

A komáromi Erzsébet-szigeten, a Beöthy-kerthen most öltöznek menyasszonyi fehérbe a körtefák s a napsugárnak szemébe kacag az almafavirág . . .

Budapestben - a Beöthy házban - gyászba borult minden, mert kiterítve fekszik ravatalán a nagy halott . . .

A magyar nemzet nagy halottja, Komárom város nagy halottja: Beöthy Zsolt.

A nemzeti gyász a magyar nemzetnek halhatatlan fiát, íradhatatlan munkását, a tudomány lánglelkű apostolát, a magyar irodalom feltámadásának, új életének teremtetőjét s a magyar ifjuság nemes tanítóját siratja a nagy halottban s a koporsója körül megnyilvánuló szeretet már itt a földön, imádott magyar földjén, biztosítja részére az örök életet.

S a nagy halott koporsójánál ott állunk mi a komáromiak, mert elsősorban a miénk, a mi halottunk ő, kit ideláncolt, szível-lelekkel komáromivá tett a szülőföld szeretete.

Tudásvágya, munkakedve elvitte bár bárhova messze, idegenbe, megpihenni mindig idejött, hazajött az ő csendes dunaszigeti otthonába.

És utolsó óráiban - amikor leginkább szüksége lett volna a pihenésre, a szülőföld, az otthon, mindennél édesebb melegére - ettől is megfosztotta a sors. Demarkációs vonalát húzta a dunaszigeti kert útjába s ezen a sorompón nem tudott átlépni Beöthy Zsolt - lelke.

Pedig hívták haza, hívta a város, amely most betegágyához is elküldötte hívó könyörgését, hogy jöjjön a régi otthonába pihenni, meggyógyulni; - de vajjon adott volna-e Beöthy Zsolt-nak az az otthon most pihenést és gyógyulást?

Gyönyörködött volna-e a Duna hömpölygő vizén, az almafák fehér virágerdején s a fülemülék énekén

mosolygott volna-e az ő nagy szíve?

Csak hervadást látott volna körröskörül és szomorúságot mindenütt...

Beöthy Zsolt múlt év decemberében erős hűlés következtében megbetegedett. A baj súlyosbodásakor januárban Balatonfűredre szállították. Két héttel ezelőtt visszavitték Budapestre, amikor állapota csakhamar reménytelenre fordult. Az influenza megtámadta tüdejét, gyenge fizikuma nem bírta tovább a gyilkos körral való küzdelmet és kedden este 10 órakor visszaadta halhatatlan nagy lelkét Teremtőjének.

Beöthy Zsolt született Budán, 1848. szept. 4-én. Tanulmányait Komáromban kezdte és Pesten folytatta. Jogi fakultásra iratkozott be, majd a pénzügyminiszteriumba segédfogalmazóvá nevezték ki. De tudományozója a tanítás felé vonzotta és tanári állást vállalt. 1877-ben a bölcsészettudomány doktorává avatták. Greguss Ákos halála után az esztétika tanszékére nyilvános rendes tanárrá nevezték ki, ahol az esztétika tudományát a régi szemlélődő iránytól a modern lélektani alapra vezette át.

Egész életén át babérokat aratott. Irói pályáját 16 éves korában kezdte; huszonnyolc éves korában már a Kisfaludy

KOMÁROM.

Írta: DR. TOÓTH ZSIGMOND.

A Duna fölött
 sirató gyászba öltözött
 a reszkető, hideg éjszaka . . .
 A hullámzó vizen
 - mint a fekete bánat a szíven -
 némán vergődik a boru,
 s a csillagokra
 - melyeknek fénye olyan szomorú
 mint képeken a Madonnák szeme -
 álmokat várón néz az esti csend . . .

- A Duna vize
 elsírt könnyeink nehez árja:
 a boru felette: a mi bánatunk,
 mely örökké sir idebent
 meg akkor is - ha meghalunk -

Csend . . . amely néha felriad . . .
 - Capistrang hangja sir át a Dunán -
 sokáig hallgat azután
 s meghal lassan, lassan a trombitaszó
 aranykerti rónán a jegyek alatt . . .
 Fekete mozdony indulásra fútyent . . .
 s a csend, a megpihent
 mint halálos agyon a beteg
 vergődő kinban sirva felsikolt, -
 s az éjszaka amint megremeg:
 szárnyakat bont
 és lassan száll a bús templomok lelke:
 ejfélt ver a toronyóra messze . . .

Nekünk az is fáj,
 ha a Szent András templom harangja zúg,
 nekünk az is fáj,
 ha a kálvinista torony a Duna felett
 át kongatja hozzánk az éjfelet -
 akkor is, ha ébren talál,
 akkor is - ha álmodunk,
 - még akkor is - ha meghalunk. -

Csend . . . itt alszik a város
 és alszik a város odaát . . .
 - De csend van-e hat,
 ott, ahol árulásvert acélzáró
 szűk ketrecének hideg vasát
 - mint a sivatagjárt büszke vad -
 lihegve tépi a gondolat? -
 S csend van-e itt?
 ahol ama börtön kinjait
 érezzük, látjuk, - halljuk egy jajunk . . .
 - Akkor is ha álmodunk, -
 még akkor is - ha meghalunk . . .

Az ország rongyokra tépett köntösét
 idegen árulja lármas piacon,
 s egyik legszebb drága követ
 - melyen dicsőség örök tüze égett -
 széttörni készül kapzsi hatalom.
 Arcunkon a szegény bibora,
 s reményünk halotti tora
 mint sötét árnyék száll szívünkbe le:
 s dermedt öklünkbe
 zaklatott agyunkban - hogy a csont reped -
 nem marad más, - csak boszu,
 nem marad más, - csak az átok,
 nem marad más, - csak a gyűlölet . . .

- Uram! - a lelkünk szomorú,
 a szemünk alatt sötét árok
 és - hiszünk mégis Te benned Istenem!
 S nézd lehajtom lassan a fejem,
 összeteszem fáradt két kezem
 s úgy mondom a Te örökszent imád:
 - "és legyen meg a Te akaratom
 miként a mennyben, úgy a földön is . . ."
 s leborulok a röghöz is,
 megcsókolom az ut bús porát:
 - „mert tied az ország, a hatalom
 és a dicsőség most és mindörökké” . . .
 Mindörökké, - ámen. Úgy legyen! . . .

De
 Uram! én ott túl születtem,
 végtelen időben egy napon,
 s nincs ut sehova, soha többé! . . .
 Kacagó szemembe
 anyám szemén át végtelen szerelmed
 ott mosolygott először reám . . .
 ott hullott reám
 az első fehér akácfa virág . . .
 S hova lelkünk újra, örökre visszajár
 a temető kertbe
 anyánk fejébe visszavár . . .
 Az a kis zug nekünk a nagy világ
 s ez a világ örökre a miénk;
 és e hitünknek
 - amíg világod tengelyén forog -
 mi koldusbottal járó vándorok
 örök hívői maradunk, -
 Akkor is, ha sűt nappalunk,
 akkor is, ha álmunk,
 még akkor is - ha meghalunk!

Társaság tagja lett. Ahol megjelent, tisztelet, szeretet övezte. A legtöbb tudományos társaságban vezető szerepe volt.

És most megtért örök pihenésre.

Sirassuk meg mi komáromiak, őszintén, szeretettel, mint ahogy minket szeretett — és küldjünk sírházhoz egy meleg istenhozzádot.

A vármegyei székhely - kérdésről.

A legutóbbi időben komoly formában mozgalom indult meg a vármegyei székhelynek Komáromból az egyesítendő és ilven formában rendezett tanácsú városát alakítandó Tata-Tóvárosra való áthelyezése érdekében.

Bár kilátás van rá, hogy sikerülni fog ezt a mozgalmat levérni, mielőtt még káros visszahatását érezte volna, talán nem lesz felesleges a kérdéssel a nyilvánosság előtt foglalkozni és azt behatóan, minden vonatkozásában megvilágítani. Téli elérhetjük így a kérdés által felkavart hullámok elsimítását és azt is, hogy ez a kérdés, mely ismételt fel-felüti fejét a vármegyei közéletben, végleg lekerüljön a napirendről.

Egy percig sem akarom kétségbe vonni, hogy azokat, akik ezt a mozgalmat megindították, tiszta szándékok vezette és tisztelettel viseltetem az abban megnyilvánuló önzetlen törekvés iránt. Tata és Tóváros fejlődését, emelkedését szolgálja és előmozdítja. De kétségtelen, hogy a mozgalom megindító a székhely áthelyezési hatástanak, következményeinek megítélésében súlyos tévedésbe estek.

Tévedtek, amidőn nem ismerték fel, hogy ezen kérdésnek csupán felvetése is az ősi székhelynek a cseh megszállás alatt szenvedő részében és a vármegyei testület kizsákkított két balparti járásban minő csajódást, minő elkeseredést idézhet elő és még inkább tévedtek, midőn nem ismerték fel azt a mérhetetlen fontosságú hivatást, mely Csonka-Komáromra az integritás szempontjából vár.

Nemcsak a hazafiúi morál, de a politikai előrelátás szempontjából is nekünk, a megcsontított Magyarországon élőknek, bármily közérdekű kérdés megítélésénél és megoldásánál soha sem lenne szabad megfeledkeznünk azokról a testvéreinkről, akik idegen járom alatt sínylődnek, de akikről igaz magyar ember nem fog lemondani soha. A bennünket erőszakosan elválasztó földrajzi határok ellenére fenn kell tartanunk és ily módon fenn is tudjuk tartani azt a semmiféle külső hatalom nyomása által meg nem bontható szellemi és erkölcsi integritást, mely egyik legnagyobb erőforrásunk és segítő eszközünk a területi integritásért való küzdelemünkben.

Apolnunk, fejlesztenünk kell tehát mindent, ami a közöttünk levő szellemi és erkölcsi kapcsolatokat erősíti és gondosan kerülnünk kell mindazt, ami ezen kapcsolatok megbontására, megváltoztatására vezethet.

A vármegyei ősi székhelyéhez a szellemi és erkölcsi kapcsolatnak ezer és ezer szála fűzi. Ha mi most a székhely áthelyezésével ezeket a szálakat széjjel tépjük, ezáltal a szellemi és erkölcsi integritásunk ejtünk vérző, alig gyógyítható sebeket. Mondhatunk bármit, indokolhatjuk elhatározásunkat bármiként, elszakított testvéreink szivéből ki nem törülhetjük azt az ereszt, hogy mi róluk megfeledkeztünk, vagy ami még rosszabb, lemondunk a velük való egyesülés reményéről.

Rettentően nehéz és küzdelemteljes napokat élünk mi is, a megcsontított ország lakosai. De a kik a megszállott részben megfordultak tudják, hogy a mi szenvedéseink össze sem hasonlíthatók az ő szenvedéseikkel és hogy ottani testvéreinket csupán az a remény tartja fenn, hogy útni fog a megváltás órája.

Ha mi ezt a reménységet ghelyett hogy ébren tartanánk és erősítenénk, magunk segítünk lerombolni, soha helyre nem hozható karokat okozunk az integritásnak. Nem lehet, nem szabad tehát a kérdésnek ezen vonatkozását úgy beállítani, úgy fellogni, hogy közérdekű kérdésekben az érzelmi momentumoknak helyt adni nem lehet, azoknak az egyéb szempontokkal szemben háttérbe kell szorulniok, mert az integritás kérdésében igenis nagy, sőt elsőrendű szerepe van az érzelmi momentumoknak.

Adja az Isten, hogy akár a külső politikának, akár a gazdasági erőtevézőknek alakulásában álljon be mielőbb oly fordulat, amely meghozza integritásunk visszaállítását. De erre, legalább ez idő szerint, kevés reménység van. Bizonyos azonban az, hogy az igazi hazaszeretet érzésétől hevítt kitaró munka és küzdelem előbb vagy utóbb meg fogja hozni az integritást.

A másik szempont, melyet a kérdés megítélésénél figyelmen kívül hagyni nem lehet, Csonka-Komárom helyzete, az integritás szempontjából való szerepe.

Hogy Csonka-Komárom mint város nemcsak továbbra is fennmaradjon, hanem minden tekintetben fejlődésnek és virágzásnak induljon, ehhez szintén az előbb említett szellemi és erkölcsi integritásnak ugyanazon érdekei fűződnek. De ehhez az integritás szempontjából még sokkal nagyobb és tovább menő érdekek is fűződnek.

Komáromnál van az a pont, ahol a csonka ország a csehek által elszakított területekkel legközvetlenebb és legsűrűbb érintkezésbe juthat és valóban jut is. A megszállott területekkel való személy- és áruforgalom legnagyobb része a komáromi dunai hídon bonyolódik le és ez a forgalom a vasuti összekötő hid forgalmának kilátásban levő megnyitásával még nagy arányokban emelkedni fog.

Nem szükséges tehát bővebben fejtegetni, hogy micsoda nagy nemzeti érdekek fűződnek ahhoz, hogy Csonka-Komáromból a magyar kultúrának, a magyarság szellemi és anyagi kincseinek egy erős végvára váljék.

Nagynevű földünk, Beöthy Zsolt, a Jókai-egyesület ifjúi fiókjának alakuló gyűlésén ezt így fejezte ki, hogy Csonka-Komáromnak kell lenni annak a világitó toronynak, mely szellemi és anyagi kultúrájának és hazafiságának fényével bevilágítja az idegen zsarnokság sötét éjszaka-jába és mely felé az ellenséges elnyomulás veszes hullámain hanyódo testvéreink mint biztos rőpárt felé tekintsenek.

Mennyire elhibázott lépés volna tehát a vármegyei részéről, ha az ilyen fontos hivatást betöltő testvér-törvényhatóságnak a székhely áthelyezésével maga adná meg a kegyelemadókat. Sőt ha eddig is érdekekben és a közös múlt kapcsolatainál fogva erkölcsi kötelességében állott a vármegyeinek a testvér-törvényhatóság érdekeit előmozdítani, az adott helyzetben kétszeresen érdeke és kötelessége is mindazt elkerülni, ami annak fejlődését hátráltathatja és megbéníthatja — és mindazt megtenni, ami annak szellemi és anyagi felvirágoztatását előmozdíthatja.

Azt hiszem, a tárgyaló nagy nemzeti szempontokkal és érdekekkel szemben főleges foglalkoznom a kérdés egyéb vonatkozásaival. Ezen érdekekkel szemben el kell nemulniok a különben önmagukban véve még oly tiszteletre méltó helyi érdekeknek és aspirációknak, de el kell nemulniok a speciális vármegyei érdekeknek is. A helyzet képének teljessége szempontjából mégis néhány sorban reflektálni akarok ezekre a speciális vármegyei érdekekre is.

Itt első sorban a vármegyei igazgatás kérdése jön tekintetbe. Tény, hogy Tata és Tóváros a jelenlegi vármegyében centralisabb fekvésű, mint Csonka-Komárom, így bizonyos mértékű általánosságban könnyebben megközelíthető lenne. Ha ez a

centralisabb fekvése a közigazgatás szempontjából bizonyos előnyöket jelentene is, ezeket az előnyöket nem szabad túlbecsülni és azok legnagyobb részét csak a közönség kényelmi szempontjaiban állandónak. Ma amidőn a központi igazgatást legnagyobb részét a posta és a távbeszélő bonyolítják le, a székhely centralis fekvése az igazgatás jósága és gyorsasága szempontjából csak aránylag csekély mértékben jöhet tekintetbe. Ami pedig a vasuti, postai és távbeszélő összeköttetéseket illeti, e tekintetben Csonka-Komárom Tata-Tóvárossal szemben nincs hátrányban.

A vármegyei székhely-kérdés szempontjából továbbá nagy jelentőséggel bírhatnak a kulturális és más oly intézmények is, melyek alkalmasak a vármegyei központi élet színvonalának emelésére. Bár Tata és Tóváros közönségének nagyszámú intelligenciájánál, annak képességénél és dicséretre méltó törekvésénél fogva ezen községekben megvan a talaja ilyen intézmények létesítésének és kifejlődésének, ezidő szerint ezek ott épp úgy mint Csonka-Komáromban meg csak mint kintüztök léteznek és így ezek a szempontok nem indokolják a székhely-áthelyezést.

Végül figyelembe veendő a központi hivatalok elhelyezésének és a központi tisztviselők lakásának kérdése. Ahogyan a helyzet ma áll, ez a kérdés sem kétséggel sem könnyebben Tata és Tóvároson megoldható, mint Csonka-Komáromban. Igaz, hogy a székhely áthelyezése a tisztviselőknek ezidő szerint kelle és sok tekintetben könnyebb életet biztosítana, de a tisztviselői karnak úgy ebben, mint sok más kérdésben, nem lehet saját kényelmi szempontjaira tekintenie, hanem nemzeti érdekekért úgy ezt, mint minden nagyobb áldozatot is meg kell hivatkozni szívesen meg is hozza.

Minden összevéve tehát a székhely-áthelyezés meg a speciális vármegyei érdekek szempontjából sem bír kétséggel indokoltsággal. Hagyjuk tehát ezt a kérdést és dolgozzunk ehelyett olyan kérdések megoldásán, melyek ahelyett, hogy eltávolítanának, közelebb hozzanak minket a végső célhoz, az egységhöz.

Karcsay M.

Szelidül már a cseh oroszlan

A minap az egyik lovassági lap hirdetési oldalán a következő hirdetés öltött szemembe:

Trencsianske-Teplice.

(Trencsiantephez) Csehországban. Rheumat, csusz, ischiast stb. sikerrel gyógyt. Új vezetőség szabványos saját kezelésben. Minden kívánságnak készséggel teszünk eleget. A nagy lakáskeresetre való tekintettel ajánlatos már most előjegyeztetni. Fürdőigazgatóság, Trencsianske-Teplice.

A magyarnyelvű hirdetést olvasva, meglepetve kialtottam fel: Nini! Már kezd szelidülni a bösz cseh oroszlan!

No ezt se hittem volna 1919 nyarán, amikor a csehek főváltójól családommal együtt — mint internáltak — kényszernyaraunk Trencsiantepicén.

Bezzeg nem akartak akkor még magyarul tudni!

Persze a nagy diadalmasorban akkor még azt hitték, hogy az Úr az ég összes angyalait a vitez és bátor csehekbe fogja összeverbuválni.

Annyira mentek önhittségükben, hogy a fürdőheiyen még a tót beszéde sem türték. A vitez szokostalk ugyanis, ha az utcán két szegény tót anyanyelvükön hallottak beszélgetni, — még ezeknek is nekiestek s durvan

1922
12
rájuk fo
szélnék
A
azt egy
N
urak a
tok mé
A
magyar
zsidó c
dőközö
Te
valék v
sége e
lekezet
Ha
s így n
D
hónapig
vosból
Csapek
fürdőbe
kodásai
A
pincére
a fodrá
szakbo
N
egyik i
tott mé
zók, n
piskos
seprő
Ugy l
egyik f
valót c
tak!
I
— de
fágban
A
nagy v
Er
értelőd
ha a r
— azt
Pe
legorca
tasok és
hatott,
1919. é
semmi
nak. É
űzött v
ha nála
akad a
amely
mi még
végig,
E
magyar
amelybe
csianske
közöns
A
vet el r
a csehe
üdülőhe
szükség
velünk
fürdőbe
Na
roknak,
telének
ven csa
Hja
az elveit
Mert na
nem tele

rájuk fürmedtek, hogy miért nem beszélnek — csehül.

Aki pedig magyarul mert szólani, azt egyszerűen végigpuskatusztak

No mert akkor még ők voltak az urak a Felvidéken, az elbolondított tótok még nem tértek magukhoz.

Az időben — 1919. nyarán — a magyar intelnáltakat s néhány felvidéki zsidó családot kivéve — az egész fürdőközönség csehekéből állott.

Teremtő Isten! Micsoda nép-zagyalék volt az. A pesti vurstli közönsége ehhez képest arisztokrata gyülekezet

Hát persze, potyára ment a dolog s így nyaraini jött boldog-boldoglan.

De ez a tumultus csak egy-két hónapig tartott, mert a cseh fürdőorvosból fürdőigazgatóvá avansált Dr. Csapek mester maga is megsokatta a fürdőbe töltött cseh söpredék garázdálkodásait.

A vendéglősök, a szállodások, a pincérek, szobalányok, a fürdőszolgák, a fodrászok — ki nem fogytak a panaszkaikból — az új fürdővendégek ellen

„Nagyságos Uram!” — panaszkolta egyik is, másik is — „a világ nem látott még ilyen söpredéket. Oly követelőzők, mint egy angol lord s amellet piszkosabbak, mint a legutolsó utca-seprő Borraivalót senkinek sem adnak. „Ugy látszik — mondta elkeseredve az egyik fodrászegéd” — „ezek borraivalót csak kapni — s nem adni szoktak!”

„Hei, — sóhajtoztak valamennyien — de másként volt ez a magyar világban!”

Az akkori fürdőszezont mindenki nagy veszteséggel zárta le.

Ennek folytán az a meggyőződés, érlelődött meg minden érdeketben, hogy ha a magyarság elmarad a fürdőből, — azt egyszerűen be lehet zarni

Pedig — Dr. Csapek ur — a legrománabb cseh, aminőt a trombitások és verklisek hazája a világra hozhatott, — ugyancsak verte a mellét az 1919. évi szezon elején, hogy Tepliczen semmi keresnivalója nincs a magyaroknak. És bizonyára bennünket is kiűzött volna az új cseh világfürdőből, ha nálánál magasabb pártfogónk nem akad a „Statne Policia” személyében, amely erősen ragaszkodott ahhoz, hogy mi még az utószezont is ott élvezzük végig, — noha már fűteni is kezdünk.

Ezekutan valóban meglepett a magyar ujsag magyarnyelvű hirdetése, amelyben igen melegen ajánlák „Trencsianske-Teplicet”-t a magyar fürdőzőközönség pártfogásába.

A magyarság azonban áruíást követ el hazája ellen, ha odaviszi pénzét a cseheknek. Inkább menjetek magyar üdülőhelyekre — vagy ha már épen szükséges, menjetek az Adriára — a velünk rokonszenvező olaszok tengeri fürdőibe.

Nagy elégtétel ez nekünk, magyaroknak, hogy Csapek urék már kénytelenek a fürdőközönséget magyar nyelven csalogatni.

Hja! a derék cseh rögtön enged az elveiből, mihelyt a zsebről van szó. Mert náluk a zseb, — a soha meg nem telő, feneketlen zseb — a fő!

Mielőtt azonban befejeznénk ezt a kis balneológiai elmefuttatást, legyen szabad a fenti hirdetésben adott engedelemmei élnem.

Azt mondják a hirdetésben, hogy „minden kivánságnak készséggel tesszünk eleget!”

Nohát az én szerény kivánságom az, hogy mielőbb takarodjanak Trencsenteplícrről — akár Csaszlauba, vagy inkább a poklok mélységes fenekébe!

Ha ezt a szerény kivánságomat teljesítik, a — legközelebbi szezonban halandó leszek Tepliczen nyaraini.

Dixi.

Újra a méntelep ügye.

A dolog már kezd a vérünkbe menni: értesülésünk szerint ugyanis az állami méntelep átengedésének az ügyét bizonyos körökben hatalmi kérdéssé tették, amelyben hatótörést szenved az illetékes tényezők minden jóakata.

Ha városunknak a jóformán üresen álló méntelep épületeire nem volna elodázhatlan szüksége, — azt mondanánk, hadd töltsék azok a jó urak kedvüket. Látunk mi már Magyarországon ennél furcsább dolgokat is. Az igaz, hogy jórészt az ilyeneknek vagyunk a koldusai!

Ámde itt már nem holmi uri passziózásról, hanem óriási fontosságu nemzeti érdekről van szó!

Mert lehet, hogy azokban a körökben, ahol az állami méntelep üres épületeinek iskolák, bíróság s egyéb hivatalok elhelyezésére leendő átengedését oly mereven ellenzik, — még ma is úgy gondolkoznak, mint egyik Istenben boldogult vármegyei notabilitásunk, aki azt tartotta, hogy „az is huncut volt, aki az első bérest írnyá (sic!) tanította.”

Ámde ezt a középkorba illő felfogást a haladó korszeilem már ehengette úgy, hogy ma már általánosan elismert igazság, hogy nincs nagyobb nemzeti érték, mint a nemzeti kultúra.

Készséggel elismerjük, hogy a lótenyésztés ügye is fontos nemzetgazdasági érdek. De azt hisszük, hogy a kultúra — a közművelődés kérdése mégis csak előbbrevaló!

Igy fogva fel a kérdést. — a lótenyésztés ügyének tehát feltétlenül deferálnia kell — a kultúra előtt. Ám a jelen esetben nincs erről szó, mert hiszen a magyar lótenyésztés előbbrevitéle a komáromi állami méntelep-osztály nélkül is egészen szépen megoldható.

Illetékes és hozzáértő helyeken ugyanis az a felfogás uralkodik, hogy a jelenlegi demarkációs vonalak mellett nem szabad — igenis nem szabad! — értékesebb lóanyagot elhelyezni.

És aki az eszével gondolkodik, — az csak helyeselheti ezt a felfogást.

És ha így áll a dolog, — mi állhat utjában annak, hogy a méntelep épületei — ha talán nem is véglegesen — átengedtesse nek oly celokra, amelyeknek a jelenlegi demarkációs vonalak mellett is megfelelnek.

E józan megoldást csak a hozzá nem értés vagy nagyképi okvetlenkedés akadályozhatja

De vizsgáljuk a kérdést más oldalról!

Tegyük fel, hogy a méntelepre valóban szükség volna az állami méntelep elhelyezése céljából. Ez a szükség azonban nem feltétlen, amennyiben az ideszánt apaállatok az ország területén — teszem fel valamelyik állami birtokon — egész szépen elhelyezhetők.

Ám, de mit csináljunk a komáromi tankötelesck százaival és százai-va, akik iskola híján úgy nőnek fel, mint erdőben a dudva!

Ezeket nem telepíthetjük át Kisbérre vagy Bábólnára — elszakítva környezetüktől, a szülői hazától!

Ezzel azt hisszük, a kérdés megoldása adva van!

Tessék tehát azt a 3—4 mént másol elhelyezni, — a méntelep pedig iskolák, a felállítandó járásbíró-sági kirendeltség segyéb nélkülözhetetlen hivatalok céljaira átengedni.

Ha másként nem megy a dolog, — utazzék fel Budapestre egy több száz, vagy ezer főből álló monstre-deputáció, s magyarázza meg az illetékes köröknek, hogy sok száz magyar gyermek jövője mégis csak van annyira fontos, mint néhány apamén keleti kényelme!

Avagy még ma is az a felfogás, hogy „huncut volt az is, aki az első bérest írni tanította”!?

Dixi.

HIREK.

Ellesett párbeszéd.

(Színhely: a méntelep. A huszár reggel nyolc órakor óvatosan kopog az istálló ajtaján. Belülről savanyú nyertés hallatszik.)

A huszár (magában): Tehát szabad már. Hanem rosszkedvű ma az úr. (Benyit.)

A mén (feltápáskodik): Semmirevaló! Hányszor megmondtam, hogy ne zavarj nyolc óra előtt!

A huszár: Kérem szépen, már...

A mén (közbevág): Ne járjon a szád! Általában nem vagyok megelégedve veled. A zabporció mind kisebb lesz.

A huszár: Kérem, ma már 2500.

A mén: Talán rozsra akarsz fogni, mely 2100. Az neked való eledel. Nekem zabot hozz, 2500-as zabot és rendes porciót. De ügylätöm, te siklasztod el az adag felét, többet viszel ki, mint amennyit behozol. Van-e általában kiviteli engedélyed? Te Esküdt!

A huszár: Bocsánatot kérek, engem ne tessék akárkivel összehasonlítani, én becsületes ember vagyok.

A mén (nyugodtabban): Mért vágta a szavamba? Nem is nagy E-vel mondtam. És félbeszakítottál. Csak azt akartam mondani, hogy a cseléd esküdt ellensége gazdájának, különben is vannak egyéb kifogásaim. Kevés az alom, pókháló lóg fejem felett s azt jegyezd meg magadnak, hogy a hivatalos fűtési idő április 15-ig tart. Az pedig messze van még Megértetté?

A huszár (haptákban): Igenis!

A mén (mogorván): Hozd a reggelimet. (A huszár elibe teszi a zabot, melyet a mén vigan ropogtat Majd a vizet teszi oda.)

A mén (megrugja a huszárt): Semmiházi! Már megint vízvezetéki vizet hoztál? Engem akarsz lóvá tenni? Mért csináltatta az állam az artézi kutat? Mi? Hogy sárgafonali vízvezetékít igyam?

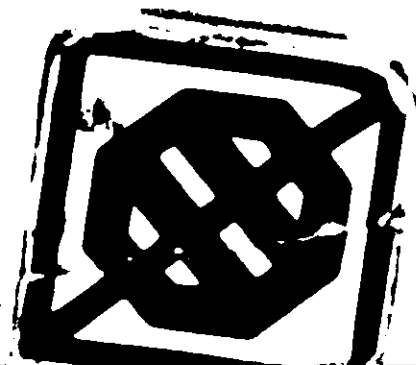
(A huszár oldalát fogja és artézi vizet hoz. Majd elébe teszi.)

A huszár: Méltóztassék!

A mén (miután ivott): Megvakarhatsz!

A huszár megvakarja

(A mén kéjjel élvezi a vakarást. Majd felhúzza felső ajakát, fogait mutatja, mintha nevetne):

lefüggesztette, azonban dr. Mohácsy János, Kis Jenő ügyvédje meglebbezte ezt a határozatot. E napokban érkezett le a pozsonyi ítélet a határozata, mely a lefüggesztést megváltoztatja és a törvényszéket a per folytatásához tárgyalására utasítja. Az ítélet indokolása az, hogy a trianoni szerződés 187. cikke alapján nem függeszthető fel a peres eljárás, mert a békeszerződésben említett: közadóság (dette publique régulièrement constituée) fogalma a a közönséggel szemben nyilvánosan vállalt kötelezettség esik, de nem az egyesekkel kötött es szerződésből eredő a szerződő feleket egymással szemben megillető szerződések azok, melyeket a békeszerződés a jóvátételi bizottság döntése alá utal. A jelen esetben pedig a megszállt Komárom városának esetleges marasztalása esetén jogában áll, hogy igényeit avva a jogutódjával szemben, akinek javára a szerződéses munkálatok (védőkezése szerinti) teljesítettek: érvényesítse.

Madarak eszák napja iskolánkban. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Apponyi Albert gróf 1900. évi rendeletét, mely a madarak eszák napját az elemi iskolák számára tette kötelezővé, a közép- és főiskolákra, valamint a tanító-, tanítónő- és önképző-intézetekre is kiterjesztette.

Nagyon jó májusnak kell jönnie. A március havai időjárás mezőgazdaság, életünkben igen rossz kihatást ad az idei evadra. A 20. áig reggeli fagyokkal váltakozó eső, 21-en egy enyhe nap s ettől kezdve a hó végéig ismét 5-6 fokos reggeli fagyok voltak. A legelő téli mezben voltak s az állatokat a nagy takarmányhiány dacára sem lehetett kihajtani. Őszi vetéseinknek az időjárás nem kedvezett. Nagyon jó májusnak kell jönnie, hogy megfelelő termést érhesünk el.

Falragaszok, röpiratok kifüggesztését, vagy bármilyen módon való terjesztését az 1914. évi sajtótörvény szabályozza. Ezen törvényre hivatkozva a m. kir. belügyminiszter legújabb rendelkezésében felhív mindenkit, ki röpiratokat, falragaszokat, vagy hasonló nyomdai műveket terjesztene, kifüggesztene akár, hogy azokra előzetes engedélyt szerezzen törvényhatósági területen a törvényhatóság első tisztviselőjénél, (megyében az alispán, városban a polgármester) az egész ország területén a m. kir. belügyminiszternél. Sajtó elleni vétséget követ el az, ki ezen rendelkezésnek előzetesen nem tesz eleget.

„Nemesi évkönyv”. Királydaráczi Dabóczy Zoltán szerkesztésében még ez év folyamán megjelent a Gothai Amanach mintájára szerkesztett „Nemesi Évkönyv”, mely a magyar nemesi családok tagjaira vonatkozó adatokat tartalmazza. A magukat és családtagjaikat ezen zsebkönyvbe felveletni óhajtok kérdőívekért forduljanak a „Nemesi Zsebkönyv” kiadóhivatalához. (Máj nyomda r-t. Bugapest, II., Hunyadi János-ut 3. Telefon 40-91.)

Földrengés. F. hó 18-án este 6 óra 35 perckor erős lökésre lettünk figyelmesek. Nyugtalankodni kezdett az öreg Föld alattunk, morajjal rázott meg bennünke. Ablakok, edények zörögtek, de — há! Istennek — komolyabb baj nem történt.

Autóbaleset. Mészáros Minály gőzmalomtulajdonos sofőrje, Kucsera József, szerdán Gönyű és Győr között egy idegen géppel defektust kapott. Az autó az útról teljes sebességgel lefordult mintegy 2 méteres parton. Kucsera balkarját elérte s jobb lábán súlyos sérülést szenvedett. A győri kórházba szállították. Az autó soffőrijének, ki a gépet vezette, semmi baja sem történt.

Lakásbejelentés. Az elsőfokú lakás-hivatal ezúton is figyelmezteti úgy a lakásváltókat, valamint a bérbeadókat, hogy minden lakásváltásnak a bejelentése kötelező, így a kiköltözőknek 15, a bérbeadónak pedig 8 nappal előbb be kell jelentenie a fenti hivatalnál a megüresedendő lakást vagy lakrészt. Ennek elmulasztása szigorú törvényes eljárást vonhat maga után.

Talált gyermek hullá. A bányai határban az Esterházy-erdőben egy körülbelül egy hónapos gyermekhullára akadtak az arra menők. A gyermekhulla egy kék, fehérsíkos vánkospolyába volt rendesen bekötve. A gyer-

mek körülbelül 3-4 hétig élhetett és gondozásban részesült. Miután minden jel arra vall, hogy bűncselekmény áldozata e szerencsétlen kisded, erélyes nyomozást indított a tatabányai rendőrkapitányság.

Tisztviselők számának csökkentése Cseh-Szlovákiában. A megsonkítás, a teherviselés képességeinek fogyatkozása, a területvesztés által, tisztviselők túltengése teszi nálunk aktualissá a tisztviselőkérdés helyes megoldásának szükségességét, a megszállt területeinken pedig az erőszak ura, a nemzeti kisebbségek radikális elnyomtatása céljára eszközt lát a tisztviselői létszám csökkentésének keresztülvételében. Cseh-Szlovákiában ismét a Damokles kardja lebeg a magyar tisztviselők sorsa felett, kik a rab urakom a att magyar érzésükben kitartva ott szenvednek az idegentől bitorolt területeinken. Mint a „Csehszlovákia” c. napilap írja, külön parlamenti bizottság lázasan dolgozik egy szabályrendeleten, mely a legközelebbi napokban a cseh parlament elé kerül, hogy törvényre emelje a Cseh-Szlovákia tisztviselőinek létszám-csökkentését. A szabályzat értelmében minden tisztviselő elbocsátandó Cseh-Szlovákia szolgálataiból, ki nem bírja eléggé az állam nyelvét, kinek működése veszélyezteti az állam érdekeit. Kell-e többé kommentálni fejtünk eme gaz merénylet tervéhez, mely megragad minden eszközt, hogy elnyomottjai felett az urakomat magának biztosíthassa. De meddig? — Mi oklölbe szorított kézzel nézünk szemléljük, hogy mi fog még történni, de lelkünk elszorultva titkon azt súgja, ... el kell jönni a leszámolás órájának!

SPORT.

Husvétárságnapi labdarúgó mérkőzés

Move-Tatabánya ifjúsági 3:1.

A Tatabányai Sport Klub által kiűlt jubileumi soriemérkőzések során első versenyt nagy főténnyel nyerte a Move. Ellenfele — a TSC ifjúsági csapata — szép és mutatós játéktechnikájával próbálta ellensúlyozni helyi csapatunk erőbeli fölényét. Az egész játék Tatabánya térfelében játszódott le, — a folytonos goalhelyzeteket azonban a Move csatársora nem tudta kellően kihasználni. A mutatól forma után a valódi eredménynek legalább is föl-nak kellett volna lennie a Move javára. A mérkőzés bírja, Szabo (Tatabánya) — nálunk is jól ismert erélytelenségére rácafolandó, a publikumot ki akarta vezettetni a pályáról, mert az egyik téves ítelkezése alkalmasból hangot adott elégedetlenségének. Rész tervéről csak akkor teti le, midőn az egyik szövegűt teljesítő k... ndör felvilágosította a játékot vezető bíró jogairól. A közderültséget keltő kisded scena után rendben folyt le a mérkőzés.

Sportegyesületünk a megszállt Komáromban. Labdarúgóm. husvét hétkön a megszállott anyavárosban mérkőztek a Komáromi Football Klubbal. A mérkőzés 1:1 arányban döntetlenül végződött. A játék legnagyobb részében az úvárosi iuk voltak fölényben bár megelőző nap szinten erős mérkőzést kellett lejátszaniuk. Az első felidő egyetlen gólja Baumgartner (Move) érdeme. tinek lapos lövéset a KFC. kezéből kiejtette. A kiegyenlítő gólt a KFC. csak a második felidőben bírta elérni egy ordító oldside-állásnak a bíró által történt szándékos elmozdása folytán. A csapatok összjátékát illetőleg a Move. tudása messze kimagaslott a KFC. fölött. Csatársorának öreg ágyúit kívül senki nem dolgozott. fedezetsora és védeleme csapnivaló rossz játékot produkált. A Move-nál a fedezetsor képezte a csapat lélkét mintaszertű helyezkedésével minden támadást leszerelt. Csatársora ellenben teljesen gólképtelen, egyedül Komjáthy jobbszélső gyors lefutásai jelentettek némi veszélyt a KFC. kapujára, de mintaszertű beadásait a futni nem tudó csatárok az ellenséges védelem zsákmányul engedték át. A bíró — egy cseh szövetségi bíró —

lehetően gyengén vezette a mérkőzést. Az impozáns tömegű közönség lelkesen tüntelt a szorgalmasabb és nívósabb játékot mutató Move mellett.

Közgazdaság.

A tőrőfélék és gomolyasajtók készítésének és forgalmának szabályozása tárgyában új rendelkezést adott ki a földmívelésügyi miniszter, melyben előírja, hogy a juhgomolya víztartalma 56% -ot meg nem haladhat, szárazanyagához viszonyítva pedig legalább 47% zsirt kell tartalmaznia. A kevertgomolyánál ez az arány 58% illetve 45%. Tehéngomolyánál 60% és 43%. Lefőzött tejből készült gomolyát, melynek mindamellett szárazanyagához viszonyítva 25% zsirt kell tartalmaznia, csakis „fejszíros gomolya” megjelöléssel szabad forgalomba hozni. A 25%-nál kevesebb zsirtartalmu gomolyát „sovány gomolya” jelzéssel kell ellátni. A tehentűrő víztartalma 70% -ot, a preselt tehentűrő 60% -ot, az ordáé 65% -ot a preselt ordáé pedig 60% -ot nem haladhat meg. Tilos úgy a gomolyavakarékot, mint a gomolyakerget, akár magában, akár más anyaggal keverve, emberi táplálkozásra szolgált élelmiszeik gyanánt forgalomba hozni.

Hogyan szoktatjuk össze a disznókat? Ha egy fiatal disznót vásárolunk öregebbhez s ugyanabba az óba tesszük, gyakran igen sokat kell vesződnünk, míg az állatok összeszoknak. Hiába dörzsöljük be petróleummal, borsszel az állatokat, ez mind nem használ. Egy gazda úgy próbált a pa on segíteni, hogy az öregebb állat egyik hátsó lábát hozzékötötte az oinoz, úgy hogy azért enni tudott es a beke helyreállt. Amikor 12 óra múltán a disznót kiengedte, a fiatalabb volt az ur az óban, amit az öreg szépen értett. Több éven át folytatta ezt az eljárást s a kívánt eredmény mindig meg volt.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

— Keziratokat a szerkesztőség nem ad vissza. —

Névzetlen levél. Személyes séreimre csak akkor foglalkozhatunk, ha tárgyi adatokkal igazolva van előttünk jogos és igazságos panasz. A szerkesztőség a legbizalmasabb titoktartással kezeli minden ügyet.

Hirt. indóstat. Lapunk zártáig csütörtök délig kell beérüdeni, hogy a legközelebbi számban a közlést megjeleníthessük.

Munka ársámlak imméiten kérjük, hogy a hosszabb közleményeket a hét elején küldjék be szerkesztőségünkbe.

Kiadásért a szerkesztő felelős.

HENTES & Mészáros

Komárom, Igmándi-ut 10.
(Bejárat a kapu alatt.)

Ujlag megnyit üzletomban naponta frissen vágott sertés-, borjú és marhahús kapható. Szarona s mindennemű hentesárú állandóan raktáron.

Mint a multban, úgy a jövőben is főtörökvésem az lesz, hogy a t. vásárló közönség minden igényét kielégíthessem.

Kérem a fogyasztó közönség nagyrabecsült pártfogását

özv. Margl Sádorné
hentes- és mészáros mester.

1-13.

H I R D E T É S E K.

Mielőtt cipőt venne keresse fel
LUPTÁK BELA
cipőfelsőrész készítő
Komárom, Piac-tér

Ebédlők, hálók izléses festését
mindennemű mázoló munkát,

:: címfestést ::

a legszebb kiviteiben elvállal

CSIK GYÖRGY

szobafestő, mázoló és címfestő.

Komárom, Ország-út 81. sz.

„REKORD”

fényképezeti műterem
Komáromújváros, Igmándi-ut 12.

Gyermekfelvételek specialis művészettel. Fényképnagyítás szakszerű kezelései. Igazolványhoz fényképek olcsón és jutányosan készülnek. Felvételek bármily borús időben eszközöltenek.

SIRCZ JÁNOS

épület- és diszmű bádogos
Komárom, Piac-tér (Kellner-féle ház.)

Vállal: mindennemű épület-bádogos, vízvezeték- és légszusz-szerelési munkálatokat és javításokat. Raktáron tart mindennemű háztartási cikkeket és zománcedényeket. Permetezőök, szénkénegezők legszakszerűbb javítása.

Háztartási cikkek, fűszerárak, konyhakerti és gazdasági vetőmagvak, vasárak, mezőgazdasági gépek stb. a legolcsóbb naponként kaphatók a

Hangyában,

Komárom, Igmándi ut 13. sz.

Földművesek! Kisgazdák!

nélkülözhetetlen lapja
az

UJ BARÁZDA

politikai napilap.

Rakotta Sándor

műszerész és mechanikai műhelye Komárom, Győri-utca 6. sz. Elvállal motor, varrógép, kerékpár és minden e szakmába vágó javítási munkát. — Kerékpárok és alkatrészek nagy raktára.

MARTON IMRE

uri- és női cipész
KOMÁROMÚJVÁROS, Piac-tér.

Mindennemű

CIPŐK

mérték után, valamint keszen raktárról a legjutányosabban és legszolidabb kiviteiben szállítanak.

Olcsó és tartós cipők készülnék a legelegánsabb kiviteiben

SÁRAI DEZSŐ

uri- és női cipóműhelyében
Igmándi-ut 5. szám

Halló! Asztalosok!

üvegesek, festők, és mázoló tordujanak bizalommal **Borbély G.** festek és

kereskedőhöz hol jutányosan szerezhetik be kellékeiket. Komárom, Igmándi-ut 2.

Komárom első temetkezési vállalata

Igmándi-ut 25

Raktáron: Érckoporsók,

Fakoporsók

Szemfedelek

és koszorúk nagy választékban. Exhumálás, hullaszállítás bármely irányban eszközöltenek. — Temetéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig saját gyászkomcsimmal a legjutányosabban számítom.

Mindennemű hús áru

kapható:

Hanzmann József
hentes- és mészáros mesternél.

Sertés, borjú, marha, birka stb. naponta vágva. — Állandóan raktáron különféle felvágottak, szalonna és más vegyes hentesáru különlegességek. — Pontos kiszolgálás!

A „KOMÁROM ÉS VIDÉKE”

az egész megyére kiterjeszti hirszolgáltatását és a vármegye minden községében kapható.

A benne elhelyezett hirdetések ennél fogva feltétlen eredménnyel biztatnak.

Hirdessen a
Komárom és Vidékében!
Olvassa, de ne csak olvassa,
hanem terjessze is!

Fizessen elő a Komárom és Vidékére!

Tartalmas! Magyar és keresztény! Olcsó!